



صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
ستاد انتخابات
دبیرخانه



انتخابات



(رسانه های بیگانه)



بیست و پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ - شماره ۴۱

«فهرست مطالب»

عنوان	صفحه
مقدمه:	۱
فضای تبلیغی رسانه‌های بیگانه درباره انتخابات ریاست جمهوری	۳
الف - انتخابات ریاست جمهوری؛ عرصه نبرد افشاگری‌ها و طرح اتهامات!	۳
ب- هجمه به کارنامه نظام؛ اتهامات نمودها و نمادهای جمهوری اسلامی به یکدیگر	۳
ج- برجسته‌کردن پیام تصویری خاتمی با هدف بسیج مرددین در حمایت از روحانی	۴
د - تلاش رسانه‌های بیگانه در راستای مهندسی انتخابات با هجمه اصولگرایان	۵
۱- طرح خودکشی پسر روحانی؛ واکنشی به اظهارات روحانی علیه رئیسی درباره اعدام‌ها	۵
۲- موازنه بدنامی؛ استراتژی اصولگرایان علیه روحانی!	۶
۳- اصولگرایان؛ مسئول غیراخلاقی شدن رقابت‌های انتخابات ریاست جمهوری	۶
۴- افشاگری‌های نامزدها علیه یکدیگر؛ زمینه ساز افزایش حمایت از روحانی!	۷
۵- تقابل روحانی با رهبری؛ هزینه‌ساز کردن تلاش‌ها برای جلوگیری از انتخاب مجدد وی	۸
۶- اظهارات روحانی درباره خاتمی؛ تلاش بر بسیج جریان اصلاحات و جنبش سبز	۸
۷- انتخابات ریاست جمهوری؛ ترجیح جامعه جهانی به پیروزی روحانی	۹
۸- رای دادن؛ رفتاری عادت گونه در ایران؛ عدم تاثیرپذیری افکار عمومی از اتهامات	۱۰
۹- تغییر زمین بازی از اقتصادی به سیاسی- اجتماعی؛ بسیج مرددین به نفع روحانی	۱۰
۱۰- حمایت سنی‌ها از روحانی؛ انتخاب میان بد و بدتر	۱۱

مسئله مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم؛ محور اصلی رسانه‌های بیگانه با نزدیک تر شدن به روز انتخابات است. در حالی که برخی رسانه‌ها از "سرخوردگی جوانان در آستانه انتخابات به دلیل محقق نشدن سرمایه گذاری‌های کلان پس از برجام در ایران می‌گویند"^۱، برخی دیگر نیز با برجسته کردن اتهامات نامزدها علیه یکدیگر، تاثیرگذاری این اتهامات بر میزان مشارکت را مورد ارزیابی قرار داده، اینکه: «... این شیوه‌ای که بیشتر به دنبال نفی دیگری هستند تا اثبات خود آن هم در نظامی که کارگزاران او ادعای این را دارند که این نظام، نظامی اخلاق محور است تا چه اندازه باعث می‌شود که تنور انتخابات گرم بشود یا مشارکت بالا برود تا چه اندازه هم باعث دلسردی عموم بشود؟!»^۲

«تبادل اتهام و حمله‌های تند لفظی فضای مبارزات تبلیغاتی سه نامزد اصلی انتخابات ریاست جمهوری ایران پر کرده ... این مبارزه انتخاباتی که الان دیده می‌شود آیا مشارکت را بیشتر می‌کند یا این که ممکن است باعث دلسردی شود و در حقیقت باعث این شود که مردم کمتر بروند پای صندوق‌های رای؟!»^۳

این خط تبلیغی بیگانه که به نوعی براساس مفروض آنها مبنی بر اینکه مشارکت بالا باعث پیروزی نامزد طیف اصلاح / اعتدال در انتخابات می‌شود، به موازات طرح و ارزیابی تاثیرگذاری اتهامات رد و بدل شده میان نامزدها بر افکار عمومی، به نوعی تلاش می‌کنند با رد اتهامات نامزدهای اصولگرا علیه نامزدهای طیف مقابل، افکار عمومی را در راستای اهداف خود مهندسی کنند: «... بستگی دارد که مردم اعتماد کنند به کدام جهت مناظره‌ها .. این اتهاماتی که به آقای روحانی به جهانگیری زدند آنچنان قرص و سنددار نبود .. این افشاگری‌ها به نفع آقای روحانی دارد تمام می‌شود و مردم احتمالا به ایشان اعتماد کردند و اینها را به گوش نمی‌گیرند.»^۴

رسانه‌های بیگانه همچنین پیام تصویری خاتمی در حمایت از روحانی را مورد توجه قرار داده و تلاش کرده از این پیام برای بسیج مرددین در حمایت از روحانی استفاده کنند. این رسانه‌ها به موازات پوشش گسترده این پیام، از تاثیرگذاری آن می‌گویند: «... همین پیام آقای خاتمی یا آقای ظریف مثلا همراه آقای روحانی رفته اصفهان و این از نظر استفاده از سرمایه اجتماعی مهم است که این دو چهره دارند در این روزها مهم است و کمک موثری برای آقای روحانی خواهد داشت.»^۵

در این میان، رسانه‌های بیگانه به ویژه رسانه‌های غیرفارسی زبان با تاکید بر پیامدهای خارجی نتیجه انتخابات ریاست جمهوری و اینکه نتیجه این انتخابات چه تاثیری بر سرمایه گذاری و ... می‌تواند داشته باشد، می‌کوشند بر افکار عمومی (ایرانیان خارج از کشور) در چارچوب انتخابات بهره برداری نمایند: «نامزدهای انتخاباتی در ایران در حالی آخرین آمادگی‌ها را برای انتخابات ریاست جمهوری صورت می‌دهند که این انتخابات می‌تواند تاثیر زیادی بر این کشور و

۱ - تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۲۴

۲ - تلویزیون بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

۳ - تلویزیون بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

۴ - محمد رهبر روزنامه نگار در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

۵ - رضا حقیقت نژاد در گفتگو با من و تو - ۹۶/۲/۲۴

دنیای فراتر بگذارد .. هر چند جهانیان انتظار دارند روحانی پیروز این رقابت شود، ولی این امر، قطعی نیست و پیروزی محافظه کاران احتمالاً به صورتی چشمگیر سیاست‌های داخلی، اقتصادی و بین‌المللی ایران را تغییر می‌دهد.^۶

^۶ - پایگاه اینترنتی گالف نیوز - ۹۶/۲/۲۵

الف - انتخابات ریاست جمهوری؛ عرصه نبرد افشاگری‌ها و طرح اتهامات!

«سه روز دیگر فرصت تبلیغاتی دارند و نشانه وجود ندارد که نامزد ها بخواهند در مسیری که در پیش گرفتند و در مناظره آخر مناظره سوم شاهد آن بودیم صرفنظر کنند به عنوان مثال در تلویزیون جمهوری اسلامی آقای قالیباف به صراحت از برادران آقای روحانی و جهانگیری نام برد و آنها را متهم کرد که در نظام بانکی اختلال می کنند و عملا صندلی های عضوهای هیئت امنا هیئت مدیره ها و مدیرعامل ها را خرید و فروش می کنند این ادامه پیدا کرده آقای ریسی گفته که کار در واقع دولت انقلابی با مدیران پاک و غیر فاسد انجام شود و به گفته او با دستمال کتیف نمی شود شیشه ها را پاک کرد می بینیم که تا کجا پیش رفته و به شکلی صحبت می کنند از یکدیگر و متقابلا منتها این محدود است به نامزدها نیست در رسانه ها شاید با شدت بیشتری مخصوصا از طرف جناح اصولگرا این وضعیت ادامه دارد مثلا فرض کنید امروز خبرگزاری تسنیم که نزدیک به سپاه پاسداران است مطلبی را منتشر کرده روحانی را به دلیل حرف هایی که در مناظره سوم زده به ناجوانمرد بودن متهم کرده و مسئله در گذشت پسر او پسر آقای روحانی را در دهه هفتاد مطرح کرده بعد گفته شده بود که پسر آقای روحانی... یاد شده و گفته حرف های زیادی در مورد قاتل و مقتول و اسلحه خاصی که پسر آقای روحانی با آن کشته شده مطرح کردند این در حالی است که خود اصولگرایان پیشتر هشدار داده بودند که این نوع مسائل نباید مطرح شود منتها مثلا تسنیم می گوید که چون آقای روحانی نا جوانمردانه کرده و به آقای قالیباف حمله کرده و گفته سندی در سال ۸۴ وجود داشته که او اجازه انتشارش را نداده این ها هم می توانستند این بحث ها را مطرح کنند اما نکردند...»^۷

ب - هجمه به کارنامه نظام؛ اتهامات نموده‌ها و نمادهای جمهوری اسلامی به یکدیگر

«سه نامزد اصلی در انتخابات ریاست جمهوری ایران همچنان به حملات شدید علیه یکدیگر ادامه می دهند با وجود هشدار رهبر جمهوری اسلامی ابراهیم ریسی و به ویژه محمد باقر قالیباف بر شدت انتقادهای بی سابقه و حملات شخصی به حسن روحانی و اسحاق جهانگیری افزودند آقای قالیباف دیشب در تلویزیون دولتی ایران برادران ریسی جمهوری و معاون اول او را به خرید و فروش کرسی اعضای هیئت مدیره ها و مدیرعامل بانک ها متهم کرد در مقابل حسن روحانی هم با صراحت بیشتری به نامزدهای جناح اصولگرا و دیدگاههای این جناح حمله می کند (برزگر) به هر حال ابعاد فوق العاده بی سابقه ای پیدا کرده نه تنها دیدگاه ها و برنامه ها دارد نقد می شود عمکرد کسانی که به هر حال نموده‌ها و نمادهای جمهوری اسلامی بودند در طول این چند دهه به این شکل عملکردشان در حوزه های مختلف دارد آن هم از طرف خودشان قرار می گیرد.»^۸

^۷ - جمشید برزگر، بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

^۸ - بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

ج- برجسته کردن پیام تصویری خاتمی با هدف بسیج مرددین در حمایت از روحانی

« (محمد) خاتمی از روحانی اعلام حمایت کرد .. خاتمی رهبر بالفعل اردوگاه اصلاح طلبان است که در چند سال گذشته به علت حمایت از جنبش سبز در انتخابات ریاست جمهوری سال دوهزار و نه ، از حضور در رسانه ها منع شده است. در سال دوهزار و شانزده نیز وی با انتشار پیامی ویدئویی در کمک به نامزدهای طرفدار روحانی برای شکست دادن محافظه کاران در انتخابت پارلمانی و انتخابات مجلس خبرگان رهبری، نقش مهمی ایفا کرده بود. این پیام ویدئویی به علت استفاده ی وی از عبارت « من تکرار می کنم » به همین عنوان معروف شد. در سال ۲۰۱۳ ، خاتمی با متقاعد کردن محمد رضا عارف نامزد اصلاح طلبان به کناره گیری از انتخابات به نفع روحانی، کمک زیادی به پیروزی روحانی در انتخابات کرده بود. باید دید که آیا خاتمی این بار هم چنین کاری را با اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور خواهد کرد که در انتخابات در کنار روحانی نامزد شده است؟ خاتمی همچنین به مردم هشدار داد که فریب وعده های بی اساس رقبای محافظه کار روحانی را نخورند که گفتند توزیع نقدی یارانه ها را افزایش می دهند و طی چهار سال میلیون ها شغل ایجاد می کنند.»^۹

« به هر حال بسیار امیدوار هستند به دلیل سابقه ای که این پیامی آقای خاتمی در دوره های قبلی انتخابات داشته در سال ۹۴ در جریان انتخابات مجلس شورای اسلامی مجلس خبرگان رهبری پیام آقای خاتمی با همین بحثی که تکرار می کند بسیار گفتم که موثر بوده در سال ۹۲ هم به هر حال حمایت آقای خاتمی و آقای هاشمی رفسنجانی از آقای روحانی بسیار موثر بود مخصوصا که در آن زمان محمدرضا عارف هم بود و با در واقع تاکید و فشار آقای خاتمی بود که او کناره گیری کرد به سود آقای روحانی در این دوره هم این اتفاق افتاده با این که خود آقای روحانی هم گفته که دیروز گفت در ورزشکار آزادی آقای جهانگیری به خواست اصلاحات آمده بود به هر حال از آقای خاتمی به عنوان رییس اصلاحات یاد می شود و جایگاه متمایزی دارد در میان اصلاح طلبان جمهوری اسلامی بنابراین این تاکید برای پیروان در داخل ایران بسیار می تواند مهم باشد و موثر باشد و این به هر حال یکی از دلایلی هم گفته می شد که باید ممنوع و بیان یا ممنوع و تصویری آقای خاتمی منجر شد همین گمان بود که حرفش موثر هست در سطح وسیع جهت گیری آرا و افکار موثر باشد.»^{۱۰}

«واقعیتش امسال نسبت به سال ۹۲ یک تفاوت مهم وجود دارد سال خوب سال ۹۲ آن هویت اصولگرایانه آقای روحانی پررنگ تر بود و یک تنش خیلی زیادی شد که اصلاح طلبان به آن توجه کنند امسال پیش از انتخابات کاملا معلوم بود که تمام اصلاح طلبان پشت سر آقای روحانی هستند و ما دیدیم که در روزهای اخیر ادبیات آقای روحانی هم اصلاح طلبان تر از هر زمانی دیگر شد بنابراین نمی شود خیلی آن را مقایسه کرد با دوره قبل ولی یک نکته مهم وجود دارد که پیام آقای خاتمی می تواند روی رای افرادی که مردد هستند در رای دادن به آقای روحانی یا برای شرکت کردن در انتخابات روی آنها تاثیر بگذارد و یک خرده مرزهای انتخاباتی را شفاف کند بلاخره این روزهای آخر کاندیدا خیلی تلاش می کنند که از تمام سرمایه های اجتماعی شان استفاده کنند همین پیام آقای خاتمی یا آقای ظریف مثلا همراه

^۹ - نشریه بیزنس استاندارد - ۹۶/۲/۲۵

^{۱۰} - جمشید برزگر ، بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

آقای روحانی رفته اصفهان و این از نظر استفاده از سرمایه اجتماعی مهم است که این دو چهره دارند در این روزها مهم است و کمک موثری برای آقای روحانی خواهد داشت.»^{۱۱}

« بحث حمایت آقای خاتمی و مجموعه اصلاح طلبان از آقای روحانی بخشی از برمی گردد به این که به هر حال این گروهها مجبور هستند که از آقای روحانی حمایت کنند از این جهت که نه در انتخابات سال ۹۲ و نه در انتخابات سال ۹۶ اساسا نمی توانند نامزدهای خودشان را داشته باشند نامزدهای اختصاصی اصلاح طلبان که قدرت رای آوری هم داشته باشند از طرفی دیگر که فکر می کنم که به هر حال آقای روحانی در این چهار سالی که گذشت شاید توانسته باشد بخشی از مطالباتی که اصلاح طلبان داشته اند را برآورده کند... و ممکن است مثل اتفاق هایی که سال ۹۲ رخ داد حمایت آقای خاتمی باعث شده در هفته آخر کمی اوضاع بیشتر به نفع آقای روحانی باشد.»^{۱۲}

« این موضوع (حذف پیام تصویری خاتمی از کانال تلگرامی روحانی) دو علت مشخص دارد، استراتژی حکومت در برخورد با آقای خاتمی در ۸ سال گذشته این بوده که اصلاح طلبان را تقسیم کند به اصلاح طلبان فتنه گر و اصلاح طلبان مطیع و بین اینها شکاف بیندازد. حضور سیاسی آقای خاتمی باعث می شود این استراتژی به هم بخورد این فاصله کم بشود، از همین جهت حکومت نمی خواهد آقای خاتمی در عرصه سیاسی فعال باشد. محمدی افزود: مسئله دومی که وجود دارد این است که آقای خاتمی از سید خندان در دوران ریاست جمهوری به سید گریان و پس از دوران ریاست جمهوری به سید مظلوم تبدیل شده است. حضور شخصی که مظلومیت دارد، می تواند بسیج عمومی ایجاد کند و گروه هایی را تشویق کند در انتخابات شرکت کنند، گروه هایی که با حکومت سر سازگاری چندانی ندارند. حکومت نمی خواهد آقای خاتمی در چنین ظرفیتی در شرایط سیاسی فعلی حاضر باشد.»^{۱۳}

د - تلاش رسانه های بیگانه در راستای مهندسی انتخابات با هجمه اصولگرایان

۱- طرح خودکشی پسر روحانی؛ واکنشی به اظهارات روحانی علیه رئیسی درباره اعدامها

« در رابطه با به اصطلاح خودکشی پسر آقای روحانی در این روزها مطرح کردند هدف این است که بعد از آنکه آقای ریسی به نام معروف شده که به اعدام ها و کشتارهای ۳۸ ساله رسماً موافق بوده یا خودش احکام اعدامی را داده و امضا کرده می خواهند پای روحانی را هم به نوعی در این قتل های زنجیره ای بیاورند پسر ایشان محمد روحانی پسر ایشان را خوب حالا معلوم نیست کی واقعا مرده.. ۲۵ سال پیش می گویند که خودکشی کرده ولی ایشان خودکشی نکرده ایشان خودکشی شده علت اصلیش هم این هست که ایشان گویا به یکسری از اسرار محرمانه ای که در مورد قتل های زنجیره ای و لیست کسانی که قرار بوده کشته شوند دست پیدا کرده بوده از آن لیست شش - هفت نفر بیشتر کشته نشدند، افراد هفتم، هشتم، نهم به بعد یا فرار کردند یا اگر خارج بودند برگشتند گویا اطلاعات از این مسئله باخبر شده گویا با تپانچه شخصی آقای روحانی دست ایشان دادند و ایشان را می گویند حالا خودکشی شده به این شکل ولی خواستند نوع محرمانه ای به این خودکشی بدهند ببینید ایشان را کجا دفن کردند ایشان در سمت چپ صحن مزار آیت

۱۱ - رضا حقیقت نژاد در گفتگو با من و تو - ۹۶/۲/۲۴

۱۲ - آرش بهمنی روزنامه نگار از اسپانیا در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

۱۳ - مجید محمدی، در گفتگو با رادیو فردا - ۹۶/۲/۲۵

الله خمینی دفن شدند اگر ایشان اتهام دیگری یک مسئله همجنس‌گرایی و چیزهایی شبیه آن هم گفته بودند چیزهایی از این دست آنجا جای شهداست ایشان به عنوان شهید آنجا برده شده یعنی آقای روحانی خیلی سعی کرده در آن زمان به هر صورت ریشه مسئله کشتن یا مرگ پسرش را پیدا کند احتمالا پیدا کردن که از کجاست ولی از آنجایی که ایشان مرد نظام هستند اصرار نظام را حفظ کردند تا به حال چیزی نگفتند حالا رقبای ایشان می‌خواهند این مسئله را این‌طور وانمود کنند بله شما و پسران از قتل‌های زنجیره‌ای خبر داشتید احتمالا شما به پسران اطلاعاتی دادید که پسران این‌ها را پخش کرده و شما مسئول هستید در این مورد می‌خواهند یک طوری میان ریسی و روحانی یک نوع نزدیکی چهره به وجود بیاورند.»^{۱۴}

۲- موازنه بدنامی؛ استراتژی اصولگرایان علیه روحانی!

« فراتر از انتخابات، یک هسته رسانه‌ای در جمهوری اسلامی داریم که نمایندگان در جاهای مختلف هم دارد مثلا آقای کریمی قدوسی در مجلس هستند الان در بیرون در مجلس آقای زاکانی هستند اینها یک دسترسی‌هایی به اطلاعات داخل کشور دارند و به‌طور معمول هم این را علیه رقبای خود استفاده می‌کنند بخصوص علیه اصلاح‌طلبان تا به حال بخش عمده‌ای از این ادعاهایی که این طیف تولید تندرود در داخل کشور انجام داده به نوعی تکذیب شده بعد مشخص شده که خیلی در موردش بزرگنمایی و تحریف صورت گرفته آن چیزی که مشخص هست انگار یک موازنه بدنامی در جمهوری اسلامی داریم یعنی ما دو تا چهره در طیف اصولگرا داریم که آنها به دلایل متعدد در حوادثی مانند سال ۷۸ در تیرماه ۷۸ حتی در مورد وقایع پس از ۸۸ از نظر سیاسی بدنام هستند و یک نفرتی از ما وجود دارد طیف اصولگرا هم تلاش می‌کند که این بدنامی را تسری بدهد به آقای روحانی که بتواند یک موازنه انتخاباتی ایجاد کند الان نمی‌شود هیچ‌گونه قضاوت در مورد درستی این ادعا در مورد آقای روحانی داشت و هنوز خیلی زوده که در مورد این موضوع قضاوت کنیم.»^{۱۵}

۳- اصولگرایان؛ مسئول غیراخلاقی شدن رقابت‌های انتخابات ریاست جمهوری

« در تمام رقابت‌های دموکراتیک هم این‌طور صحنه‌ها را ما شاهد هستیم اما در مورد وضعیتی که در تهران شاهدیم متأسفانه یک مقداری از آن حد متعارف اخلاقی عبور کرده و گاهی اوقات با برچسب زنی و حتی مواقعی با ترور شخصیت مواجه هستیم من البته خوشحالم که بگویم که کاندیداهای اصلاح‌طلب و اعتدالی شروع کننده این نوع رفتار نبودند آقای روحانی و آقای جهانگیری و هاشمی طبا به استناد مناظرات اول و دوم رفتار متعارفی داشتند آقای قالیباف خیلی انتحاری عمل کرد یعنی مسئله را تا سطح اختلافات شخصی و به هر حال اتهامات شخصی پائین آورد این شخصی شدن سیاست در جامعه بخصوص در جوامع سوم گاهی اوقات باعث می‌شود که سطح منازعات بیشتر به عنوان رقابت برای کسب اصلا یک تاکتیک تلقی می‌شود اتهام زدن با ادبیات تند صحبت کردن به نوعی هواداران را خوشحال می‌کند و باعث می‌شود که فضا، فضای قطبی و دوگانه‌ای بشود که هواداران خوششان می‌آید دیو و دلبری بین صفر و صد و اینکه طرف مقابل را به‌طور قاطعانه‌ای طرد کنیم و از او سلب شخصیت و حیثیت بکنیم، متأسفانه، قبلا این‌طور نبود در انتخابات ریاست جمهوری و کمتر دیده می‌شد، از دوره آقای احمدی‌نژاد ادبیاتی که او به کار برد در انتخابات تبدیل

^{۱۴} - مهران براتی در گفتگو با تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۲۴

^{۱۵} - رضا حقیقت نژاد در گفتگو با تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۲۴

شده به یک تاکتیکی برای هویت یابی جمعی توسط گروههایی که فکر می کنند با طرد رقیب و ادبیات به قول خودشان انقلابی تر و ایدئولوژیک تر می توانند شرایط را برای مثلا اصلاح طلبان و نیروهای اعتدالی که به روش های معتدل و بدون هتک حرمت طرف مقابل معتقد هستند را از میدان به در بکنند...»^{۱۶}

۴- افشاگری های نامزدها علیه یکدیگر؛ زمینه ساز افزایش حمایت از روحانی!

« (تاثیر اتهامات نامزدها علیه یکدیگر بر مشارکت مردم در انتخابات) بستگی دارد که مردم اعتماد کنند به کدام جهت مناظره ها اگر اعتماد کنند به آقای روحانی و اینکه ایشان به هر حال احیانا اتهاماتی که به ایشان می زنند ناروا است خوب این باعث می شود که بیشتر بیایند رای بدهند ولی اگر به کلیت این نامزدها اعتماد نکنند من فکر می کنم که باعث می شود که دامن زده شود به تحریم اما من فکر می کنم اتفاقا بر عکس شده این اتهاماتی که به آقای روحانی به جهانگیری زدند آنچنان قرص دار نبود به مردم ، نبودش که استناداتش به کجا است نهایتا ما اینجا فهمیدیم آقای جهانگیری یک خانه دارد آقای روحانی هم یک خانه دارد بیشتر از این هم نبود دیروز دوباره آقای قالیباف البته حرف های دیگری زده و در مورد آن هم استنادات درستی ایراد نکردند در حالی که در مورد املاک نجومی مستندات زیادی بودش که آقای قالیباف این املاک را به دیگران داده مستنداتی است که چهار هزار نفر در مترو به کار گرفته تمام این ها را قبلا در موردش صحبت کردند و افشا کردند و افشا گرانش هم زندان دیدن من فکر می کنم که این افشا گری ها به نفع آقای روحانی دارد تمام می شود و مردم احتمالا به ایشان اعتماد کردند و این ها را به گوش نمی گیرند.»^{۱۷}

« آقای روحانی در کارزارهای انتخاباتی در برخی از موارد کاملا موضع تهاجمی دارد و نشان می دهد چندان چیزی از روحانی نباید در چته قوه قضائیه باشد که در آستانه انتخابات اینها افشا و عرضه بشود و بر نتیجه انتخابات بتواند تاثیر بگذارد. از همین جهت این تهدیدها عمدتا تهدیدهای تبلیغاتی است، نتیجه چندان در نتیجه انتخابات ندارد.»^{۱۸}

« در مورد آقای ریسی اتهاماتی که گفتند در واقع بیشتر ایرادی که آقای روحانی در مورد آقای ریسی گرفت ایرادی بود که به کلیت قوه قضائیه ایران و به عنوان یکی از با سابقه ترین آدم هایی که در قوه قضائیه بوده همین آقای ریسی بوده ایرادی که می گرفتند این بوده که شما چطوری برخورد با فساد نکردید این هم اظهر من الشمس است در هشت سالی که آقای احمدی نژاد بود هیچ گونه برخوردی با آن همه مفاسد نشد مفاسدی که بعدا معلوم شد تا چه حد گسترده است و این وظیفه اظهاراتی قوه قضائیه بوده این ایراد کلی هست که قوه قضائیه یک تقریبا جناحی ایران می تواند وارد کرد از طرف دیگر گفتند که آقای ریسی دارد از امکانات معنوی حرم امام رضا (ع) استفاده می کند فکر می کنم این هم اتهامی است هر کسی می تواند این را ببیند که ایشان چقدر قداست دارد با خودش از امام رضا می گیرد و این ها این هم چندان اتهام به نظر نیست»^{۱۹}

^{۱۶} - ابراهیم اصغر زاده عضو سابق شورای شهر در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

^{۱۷} - محمد رهبر روزنامه نگار در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

^{۱۸} - مجید محمدی ، در گفتگو با رادیو فردا - ۹۶/۲/۲۵

^{۱۹} - محمد رهبر روزنامه نگار در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

۵- تقابل روحانی با رهبری؛ هزینه‌ساز کردن تلاش‌ها برای جلوگیری از انتخاب مجدد وی

« (مجری) آیا تضادی میان صحبت‌ها و عملکرد حسن روحانی که به نظر اعلام مخالفتی با رهبر ایران است، با خواست‌های رهبر ایران وجود دارد؟ (نامور حقیقی): آقای حسن روحانی بازی با ریسک زیاد را انتخاب کرده است و برداشتش این است که نهادهای اصلی قدرت، تمایلی ندارند که ایشان بار دیگر رییس جمهور شود و با هر میزان هزینه می‌خواهند کاری کنند که ایشان نتواند به این سمت برسد، بنابراین روش‌هایی را انتخاب می‌کند که هزینه این تغییر برایشان خیلی سنگین باشد و غیرممکن شود. در بسیاری از موضوعاتی که در سخنان روز گذشته و مناظره روز جمعه مطرح شد، کاملاً این فاصله‌گیری و زاویه را با نوع نگاه، گرایش و دیدگاه‌های آقای (آیت الله) خامنه‌ای می‌توان مشاهده کرد. همچنین در روز گذشته، بحث پی‌ام‌دی را مطرح کرد، ایشان علی‌رغم صحبت‌هایی که آیت الله خامنه‌ای کرده بود گفت، برجام جلوی جنگ را گرفت، همچنین درباره تحریم‌ها روز گذشته محکم گفت ظرف چهار سال، تحریم‌های هسته‌ای را برداشتم و تحریم‌های غیرهسته‌ای را نیز خواهم برداشت؛ البته سعی کرد که رهبری و نهادهای قدرت را به آن اضافه کند. همینطور بحث بهره‌گیری از بخش نیروهای امنیتی در بسیج انتخاباتی برای آقای رئیسی و نیز به مساله بخش‌های خصوصیتی اشاره کرد که مقصودش ستاد فرمان اجرایی، آستان قدس، بنیاد مسضعفین، این بخش‌های جزیره‌ای اقتصاد ایران بود، که می‌گفت، اینها باید بیایند در حوزه‌های مربوط به ساختار قدرت ادغام شوند یا مثل بنگاه‌های اقتصادی دیگر مالیات بدهند. روز گذشته انتقاد آقای حسن روحانی درباره مساله دادگاه‌های ویژه روحانیت، بسیار تند بود و از آنجا که یکی از نهادهای نظام را مورد حمله قرار داد، که قطعاً آیت الله خامنه‌ای چه الان و چه بعد از انتخابات، واکنش نشان خواهد داد.»^{۲۰}

۶- اظهارات روحانی درباره خاتمی؛ تلاش بر بسیج جریان اصلاحات و جنبش سبز

«گردهمایی طرفداران روحانی در (ورزشگاه آزادی)، بی‌تردید باشکوه‌ترین گردهمایی انتخاباتی بعد از ۷۶ بوده است، هم به لحاظ میزان جمعیت و هم انرژی جمعیت در گفتن شعارها و نیز نوع شعارها که با شعارهای رسمی سیستم کاملاً زاویه داشت و با دیدگاه‌هایی آقای (آیت الله) خامنه‌ای کاملاً مغایر بود. این نوع رفتارها که در مقابل آقای روحانی انجام می‌گرفت، در جمهوری اسلامی، از نهادهای قدرت برای آقای روحانی، صدور فاکتوری است، به معنای آنکه آقای روحانی، مخالفتی با آنها ندارد. ایشان، بحث آقای خاتمی را خیلی پر قدرت تر از همیشه مطرح کرد، اینجوری مطرح نمی‌کرد، به عنوان مثال، مطرح کرد که نامه‌ای درباره سید محمد خاتمی به قوه قضاییه نوشته است. این‌ها، چیزهایی است که نشان می‌دهد آقای روحانی، به سمتی شیفت می‌کند که بتواند از جریان جنبش سبز، جریان اصلاحات، بسیج نیرو کند. هزینه طرف مقابل را بالا ببرد و گروه‌های مردم را به درون انتخابات بکشانند و با مشارکت آنها، با رای قاطعی، انتخابات را ببرد، اینگونه موقعیت خودش را در ساخت قدرت بیمه می‌کند. ایشان بحث‌اش را از دولت اعتدال به دولت اصلاحات شیفت کرد.»^{۲۱}

«در هر صورت ایشان (روحانی) بعد از این چهار سال دیگر امکان این را نخواهند داشت که در جایگاه اعتدال طلب باقی بمانند جایگاه کسی که بخش بزرگی از تنه‌اش در نظام و بخش اصولگراست یک بخش کمی‌اش هم نگاهی به

^{۲۰} - علیرضا نامور حقیقی، تحلیلگر سیاسی مسایل ایران از تورنتو در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

^{۲۱} - علیرضا نامور حقیقی، تحلیلگر سیاسی مسایل ایران از تورنتو در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

اصلاح طلب ها دارد موضوعی که ایشان گرفتند و ضربه هایی که در این چند ساله از کسانی که قاعدتا باید حامی حکومتی ایشان بودند ایشان مرد اول نظام بودند مردی که تمامی به اصطلاح دستگاه اطلاعاتی و امنیتی نظام را نمایندگی می کردند در سراسر دنیا حتی در سطوح بین المللی ضربه هایی که به ایشان زدند ایشان را روز به روز بیشتر به اصلاح طلبها نزدیک کرده به همین دلیل هم پس از این ایشان دیگر به جایگاه قبلی خودشان نمی توانند برگردند در این جایگاه جدیدی است که باید جایی برای خودشان باشد احتمالا خاتمی دیگر نخواهد توانست به سیاست برگردد اینجا را در رهبری اصلاح طلبان احتمالا آقای روحانی خواهند گرفت.»^{۲۲}

۷- انتخابات ریاست جمهوری؛ ترجیح جامعه جهانی به پیروزی روحانی

« .. جامعه جهانی عمدتا وی (روحانی) را یک چهره میانه رو می شناسند و ترجیح می دهند او بار دیگر نیز به پیروزی برسد، هر چند همه روسای جمهور این کشور از سال ۱۹۸۱ به این سو، در دور دوم رقابت ها به پیروزی دست یافته اند ولی تضمینی برای این امر وجود ندارد. در صورتی که روحانی بتواند پیروزی بزرگ با بیش از پنجاه درصد آرای انتخاباتی را به دست آورد، برنده خواهد بود. با این حال، اگر کار به دور دوم کشیده شود و رقابت بین دو نامزد اول برگزار شود، مخالفان محافظه کارتر رئیس جمهور ممکن است نیروهای خود را برای شکست دادن وی متحد سازند. اگر چه دیدگاه روحانی برای تعامل بیشتر با غرب، محور مناظرات بود اما سرنوشت وی احتمالا بسته به مسائلی به هم پیچیده و دیدگاه مردمی به اقتصادی است که دومین قدرت خاورمیانه به شمار می آید. با وجود برداشته شدن تحریم های بین المللی بعد از توافق با پنج بعلاوه یک و با اصلاحاتی که روحانی روی اقتصاد ایران که از تحریم های بین المللی آسیب سختی دیده بود، اما بسیاری از ایرانی ها هنوز بهبودی عمده در معیارهای زندگی را به شکلی که امید داشتند، احساس نکرده اند.»^{۲۳}

« نامزدهای انتخاباتی در ایران در حالی آخرین آمادگی ها را برای انتخابات ریاست جمهوری روز جمعه صورت می دهند که این انتخابات می تواند تاثیر زیادی بر این کشور و دنیای فراتر بگذارد .. محافظه کاران در تهران با هر گونه تغییر بنیادین در اصول سیاست خارجی که عموما از انقلاب ۱۹۷۹ به این سو دنبال شده است، مخالفند. این سیاست ها به صورت کلی مخالفت با سیاست های خاورمیانه ای اسرائیل، عربستان سعودی و آمریکا و نیز حمایت ایران از گروه های شبه نظامی در منطقه از جمله حزب الله هستند. راه جایگزین مورد علاقه برخی محافظه کاران در ایران شامل روابط اقتصادی و دیپلماتیک نزدیک تر با روسیه و فاصله گرفتن بیشتر با غرب است. در مجموع، انتخابات روز جمعه نه فقط راه پیش روی ایران را برای چهار سال بعدی بلکه برای دهه یا دهه های بعدی رقم می زند. هر چند جهانیان انتظار دارند روحانی پیروز این رقابت شود، ولی این امر، قطعی نیست و پیروزی محافظه کاران احتمالا به صورتی چشمگیر سیاست های داخلی، اقتصادی و بین المللی ایران را تغییر می دهد.»^{۲۴}

« با توجه به انتخابات در فرانسه، انگلیس و کره جنوبی به طور قطع بهار ۲۰۱۷ فصل انتخابات است، البته انتخابات آلمان برای تعیین صدراعظم بعدی این کشور در پاییز برگزار می شود. برای شرکت ها و بازارهای بین المللی انرژی هیچ یک

^{۲۲} - مهران براتی در گفتگو با تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۲۴

^{۲۳} - پایگاه اینترنتی گالف نیوز - ۹۶/۲/۲۵

^{۲۴} - پایگاه اینترنتی گالف نیوز - ۹۶/۲/۲۵

از این انتخابات به اندازه انتخابات ریاست جمهوری ایران که در نوزدهم مه برگزار می شود، اهمیت ندارد. شش نامزد برای این دور از انتخابات حضور دارند اما رقابت اصلی میان حسن روحانی رئیس جمهور کنونی و ابراهیم رئیسی مهمترین رقیبش است. ظرافت های سیاسی و ائتلاف ها مقایسه ها را پیچیده تر کرده است روحانی یک سکولار لیبرال نیست و رئیسی، دست کم بر اساس سابقه قبلی اش به عنوان دادستان کل، احتمالاً به همان اندازه که برخی تصور می کنند محکم نیست. هر دوی آنها باقی مانده های بازی پیچیده و خطرناک چاقو هستند که از انقلاب ۱۹۷۹ وجود داشته است. اما این که کدام یک از این دو پیروز این انتخابات هستند، اهمیت دارد. در ایران رئیس جمهور بعدی در انتخاب جانشین آیت الله خامنه ای رهبر معظم بیمار این کشور نقش خواهد داشت. وی همچنین تصمیم خواهد گرفت که در منطقه درگیری با عربستان سعودی برای نابودی یمن ادامه یابد و این که تهران به حمایت هایش از رژیم بشار اسد در سوریه ادامه دهد یا نه. در عرصه بین المللی رئیس جمهور بعدی در مشخص کردن روابط ایران با آمریکا و آینده نظام تحریم ها که در حال حاضر سرمایه گذاری خارجی را به ویژه در بخش نفت و گاز محدود کرده است، نقش بسیار مهمی دارد.»^{۲۵}

۸- رای دادن؛ رفتاری عادت گونه در ایران؛ عدم تاثیرپذیری افکار عمومی از اتهامات

« خیلی تحقیقاتی در این زمینه نیست که نشان بدهد آیا اینطور مسائل (اتهامات) موجب کاهش میل مردم به مشارکت می شود یا خیر ، بنابراین ما مجبوریم بر مبنای دریافت های عمومی و شهودی خودمان از وضع جامعه به این سوال پاسخ بدهیم، می شود گفت که در واقع در رای دادن در ایران تا حد زیادی عملاً به یک نوع رفتار عادت گونه در آمده و آن عده ای که معمولاً رای می دهند در هر حال رای می دهند حتی اگر در صف نانوائی یا تاکسی از بالا تا پائین رژیم را بشورند و بیرند ممکن است همان روز یا فردایش بروند رای بدهند، ممکن است رای سفید بدهند ممکن است به یکی از این کاندیداها رای بدهند، یک رفتار تا حدی عادت شده است که تاثیر چیزهای مختلف منجمله این تنازعات را در درون دوران انتخابات ممکن است قرار نگیرد گروهی هستند که ممکن است تازه به این جرگه بپیوندند جزو کسانی باشند که تازه می خواهند رای بدهند آنها از یک طرف اشتیاق به رای دادن دارند و از یک طرف آزمودن این قضایا را و می دانند که سر تا ته این قضیه به قول خودشان یک کرباس است و ممکن است آنها را هم منصرف کند ولی آن بخش عمده را که عمدتاً در انتخابات شرکت می کنند و ما یک رقم متوسطی را می بینیم که مردم در انتخابات شرکت می کنند و صرفنظر اینکه فضای تبلیغات انتخابات چه بوده چقدر تخریبی بوده چقدر غیراخلاقی بوده معلوم است انگار این چیزها چندان رویشان اثر ندارد...»^{۲۶}

۹- تغییر زمین بازی از اقتصادی به سیاسی - اجتماعی؛ بسیج مرددین به نفع روحانی

« آقای روحانی، زمین بازی را از حوزه اقتصادی به سمت گفتارهای سیاسی و اجتماعی برده است، برای آنکه این جایی است که می تواند طبقه متوسط را بسیج کند و آرای خاکستری را از حالت مردد به حالت تصمیم گیری برساند.. تصویری که از آقای رئیسی در افکار عمومی طبقه متوسط است و هراس از چنین نامزد رادیکالی در افکار عمومی است. از آنجا که این روند نشان می دهد، تغییر آرا به سمت آقای روحانی بوده است، او فکر می کند که می تواند این آرا را

^{۲۵} - روزنامه فاینشال تایمز - ۹۶/۲/۲۵

^{۲۶} - حسین قاضیان جامعه شناس و پژوهشگر علوم اجتماعی از واشنگتن امریکا در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

جذب کند. مشکل کار در اینجاست که آقای روحانی دارد روی طناب راه می رود، به این مفهوم که بایستی این وضعیت را چنان مدیریت کند که واکنش نهادهای قدرت به گونه‌ای نباشد که کل بازی دچار مخاطره شود. اینکه لابی‌های پشت آقای روحانی چی است، چه کارهایی دارند می‌کنند، آنها چه واکنش‌هایی در پشت دارند، نشان می‌دهند، ما از اینها اطلاعی نداریم. اگر این واکنش‌های نهادهای قدرت به سمت یک جور زورآزمایی در خیابان برود، یا در هنگام رای گیری یا حتی در بدترین سناریو که تقریباً یک درصد احتمال اش می‌رود، که آن هم رد صلاحیت آقای روحانی پیش از انتخابات است، همه اینها، وضعیت را مشکل می‌کند. به نظر می‌رسد که آقای روحانی تا روز انتخابات دارد این ریتم را افزایش می‌دهد و نظرسنجی‌ها نیز نشان می‌دهند که با عوض کردن زمین بازی و نشان دادن یک رهبری قدرتمند و نیز تصویر یک آینده‌ای که بخش‌های زیادی از خواست‌ها می‌تواند عملی شود، امکان دارد که در بسیج انتخاباتی کمک موثری به آقای روحانی کند.»^{۲۷}

۱۰- حمایت سنی‌ها از روحانی؛ انتخاب میان بد و بدتر

«(مجری) درباره پشتیبانی تلویحی مولوی عبدالحمید، روحانی سرشناس اهل تسنن از حسن روحانی چیست؟ (مجتبی واحدی): همانطور که ایشان گفتند، اگر چه گلایه‌هایی وجود دارد که هم گلایه درست است و هم حمایت. طبیعتاً آقای روحانی و تیم ایشان از جمله آقای یونسی و وزیر اطلاعاتشان، رابطه‌ای که با اهل سنت دارند بسیار بسیار بهتر از روابطی است که تاکنون تپ آقای رئیسی، آقای قالیباف و آقای خامنه‌ای داشتند. در همین مشهد، آقای رئیسی در برخوردهایی که با مسجد اهل سنت شده است یا در جاهای دیگر شده است، نشان می‌دهد که آنها نگرانی‌شان در دولت احتمالی آقای رئیسی و قالیباف خیلی بیشتر از نگرانی است که از عملکرد ضعیف آقای روحانی در حمایت از اهل سنت داشتند. البته در مقام مقایسه آن حمایت، یک حمایت کاملاً سیاسی درست است، وگرنه یقین دارم آنها نیز مثل بقیه اقلیت‌ها از وضعیتی که الان دارند راضی نیستند. اما تاکید می‌کنم خودشان گمان می‌کنند و گمان درستی است که در دولت آقای روحانی، وضع‌شان حداقل بدتر از حالا نخواهد شد در حالی که در دولت آقای رئیسی قطعاً بدتر خواهد شد.»^{۲۸}

^{۲۷} - علیرضا نامور حقیقی، تحلیلگر سیاسی مسایل ایران از تورنتو در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۲۴

^{۲۸} - مجتبی واحدی در گفتگو با رادیو فردا - ۹۶/۲/۲۴